

Výroční zpráva spolku Jihočeské matky za rok 2017

Milí přátelé,

dovolujeme si vám stručně představit činnost sdružení Jihočeské matky v roce 2017. Stejně jako roky předešlé, i rok 2017 uběhl velmi rychle. Bohužel, stejně jako v letech předchozích, se v České republice v oblasti energetiky nic nezměnilo. Stále panují snahy směřovat českou energetiku do energetického pravěku – soustředit se na klasické velké centrální zdroje a opomíjet potenciál zdrojů obnovitelných a především potenciál energetických úspor. I když se stále nedaří nalézt způsob, jak financovat výstavbu nových jaderných bloků bez státní podpory, přesto se k tomuto jadernému snu naše politická reprezentace stále upíná. A to bez ohledu na důsledky, které by taková finanční pomoc státu přinesla daňovému poplatníkovi nebo spotřebiteli elektřiny. Myslíme si, že i proto je důležité poskytovat veřejnosti informace o těchto rizicích. V naší činnosti nezapomínáme ani na aktivity v oblasti ochrany přírody a krajiny. A to tím, že se zapojujeme do správních řízení, které se ochrany životního prostředí týkají.

Jakým aktivitám jsme se především věnovali v roce 2017?

V roce 2017 jsme si opět připomněli smutná výročí jaderných havárií v Černobylu a Fukušimě. V budějovickém kině Kotva jsme 26. dubna uspořádali festival filmů Černobylfest s projekcí filmů Černobylské srdce, Černobyl Forever, Vítejte ve Fukušimě a Prázdniny v Černobylu. Součástí festivalu bylo i neformální posezení s hosty festivalu s ukázkou fotografií Václava Vašků. Festival navštívilo cca 300 lidí. Další připomínku obou havárií jsme uspořádali formou promítání filmu Prázdniny v Černobylu a následnou besedou s Václavem Vašků v jindřichohradecké Střední zdravotnické škole a na základní škole Dukelská v Českých Budějovicích.

Vydali jsme 2 čísla našich novin Ztuha, které byly rozeslány do okolí Dukovan a Temelína. V novinách jsme se zaměřili na problematiku ukládání radioaktivních odpadů, prodloužení provozu jaderné elektrárny Dukovany a směřování české energetiky a informovali jsme o našich akcích k výročí havárií v Černobylu a Fukušimě.

Jako v letech minulých jsme se i v roce 2017 věnovali osvětě na základních a středních školách. Proběhlo 40 besed na školách v jihočeském, středočeském kraji a v kraji Vysočina. Tématem besed byla rizika využívání jaderné energie a problematika využívání obnovitelných zdrojů energie a energetických úspor. Na 3 školách jsme instalovali výstavu Energie pro budoucnost a následně jsme uspořádali soutěž o věcné ceny.

Přednáškovou činnost jsme doplnili také o besedu s energetickým expertem - na gymnáziu Jírovcova v Českých Budějovicích se studenty besedoval Ing. Ivan Beneš na téma – Energetika v Evropě, ve které žijete a budete žít. Beseda byla zaměřena na energetiku obecně, ale také na souvislosti energetiky a geopolitiky, na rizika současnosti s ohledem na ubývající energetické zdroje a na možná východiska – využívání obnovitelných zdrojů.

Další akcí pro školy byl výukový program „Minulost nezměním, budoucnost je na mně“, konkrétně na základní škole Chyšky pro výběr žáků osmých a devátých tříd. Výukový program byl zaměřen na konkrétní problematiku vyhledávání hlubinného úložiště v České republice. Během tohoto výukového programu měli žáci možnost seznámit se

s problematikou vyhledávání hlubinného úložiště jinou formou než formou besedy, měli možnost se vžít do pozic různých zájmových skupin a seznámit se s tím, jaké faktory se v této problematice vyskytují a řeší.

V listopadu jsme uspořádali ve spolupráci s Diecézní charitou České Budějovice benefiční koncert Matěje Raka. Výtěžek koncertu byl věnován na Projekt Adopce na dálku.

České Budějovice, srpen 2018
Monika Machová Wittingerová, předsedkyně

Činnost spolku Jihočeské matky v ochraně přírody v roce 2017

V roce 2017 nadále pokračovalo oslabování práva občanů České republiky účastnit se na rozhodování o svém životním prostředí. K umožnění tohoto práva se Česká republika zavázala podepsáním Aarhuské dohody. Už v předešlém roce 2016 schválil parlament “zflikovanou” úpravu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, kterou bylo např. umožněno prodloužení platnosti již zastaralých a neplatných stanovisek ministerstva životního prostředí k výstavbě některých dálnic. Zásadními novelami zákona o ochraně přírody a stavebního zákona schválil parlament během roku 2017 s platností od 1. ledna 2018 omezení účasti občanských sdružení, kromě jiného, např. při rozhodování o kácení stromů v lokalitách mimo zvláště chráněná území, pokud jsou tyto dřeviny překážkou v realizaci staveb. Lidé tak ztratili možnost ovlivnit, zda v jejich sousedstvích bude stanoveno průzkumné území pro těžbu nerostů, břídlíčných plynů, apod. Při nezájmu mlčící většiny české populace tak došlo k významnému narušení občanských práv, získaných po roce 1989.

Hned začátkem roku 2017 pokračovala kauza schvalování problematického územního plánu obce Jivna, ohrožujícího ekologickou stabilitu vyhlášeného rekreačního území a s ním souvisejícího vyhlášení VKP Rudolfovský lom, v níž jsme spolu s dalšími spolky podpořili rudolfovské ochánce přírody.

Od předešlého roku 2016 pokračovalo také správní řízení k výstavbě “Retenční nádrže Pod Švajcemi” (autory češtinářského nonsensu v názvu záměru jsou zadavatelé projektu), k níž měli výhrady kromě našeho sdružení také občané Srubce, Třebotovic, Dobré Vody a studenti Česko-anglického gymnázia. Po nález kriticky ohroženého raka říčního a dalších zvláště chráněných druhů aktualizací biologického průzkumu AOPK, bylo od realizace projektu (prozatím?) upuštěno.

Přihlásili jsme se do územního řízení ke stavbě dálkového elektrického vedení velmi vysokého napětí Kočín – Mírovka, souvisejícího s dostavbou dalších bloků Temelína. Stožáry VVN naruší krajinný ráz a biodiverzitu území, přes něž bude vedeno, zejména krajinářsky výrazně hodnotnou část Českomoravské vrchoviny. S našimi námitkami jsme neuspěli, neboť dle tvrzení investora (ČEZ) se jedná o stavbu ve veřejném zájmu, převyšující veřejný zájem ochrany přírody a krajiny.

Podáním připomínek jsme se účastnili několika stavebních řízení k jednotlivým stavbám dálnice D3 v prostoru českobudějovické sídelní aglomerace, vedených (dle působnosti různých úřadů) k částem dálničního koridoru rozkouskovaným “salámovou metodou” buď Ředitelstvím silnic a dálnic, krajským úřadem nebo stavebním a dopravním úřadem magistrátu. Proti rozhodnutí v těchto řízeních, v nichž byly naše námitky zamítnuty, jsme se již neodvolávali, neboť jsme vzali v úvahu dosavadní neexistenci východního obchvatu města, který by měl údajně ulevit dopravním zácpám ve městě.

Dále jsme byli účastníky dvou správních řízení k udělení výjimky z ochrany zvláště chráněných druhů, vedených krajským úřadem a také k první a druhé etapě kácení stromů,

vedených odborem životního prostředí magistrátu. též v souvislosti s výstavbou dálnice D3, V jediném krátkém úseku dálnice od Úsilného do Hodějovic má padnout min. 300 vzrostlých stromů, z nichž některé dlouhodobě mají obvod kmene ve výšce 130 cm přes 4 metry. Cca třetina těchto stromů bude pokácena zcela zbytečně, neboť nestojí přímo v cestě tělesu dálnice, překáží jen umístění zařízení staveniště, jež by bylo možné při dobré vůli stavebníků o pár metrů posunout. Pouze proti těmto dvěma rozhodnutím ke kácení jsme uplatnili své právo odvolání. Obě naše odvolání byla během roku 2017 krajským úřadem zamítnuta. čímž jsme nezdrželi stavbu dálnice ani o den, neboť Ředitelství silnic a dálnic ani do konce roku 2017 nedořešilo výkup pozemků a problematiku nestabilního podloží po historické hornické činnosti. Přesto náš spolek byl Ředitelstvím silnic a dálnic - potažmo Ministerstvem dopravy - opakovaně ve sdělovacích prostředcích uváděn jako jeden z hlavních viníků, způsobující několikaletý skluz ve výstavbě dálnic.

Spoluúčastnili jsme se s dalšími spolky v pokračování správních řízení k protipovodňovým úpravám v Havlíčkově kolonii. Připojili jsme se také k několika petičním akcím, týkajícím se ochrany přírody - např. za záchranu národního parku Šumava, za dobrý zákon o ochraně přírody, za zachování české divočiny, atp.

Přihlásili jsme se do stavebního řízení k rekonstrukci teplárny v Jindřichově Hradci. Ač výměna kotle, spalujícího mazut, umožňuje ekologičtější provoz spalováním biomasy, nelze opominout, že budoucí velkokapacitní spalovna biomasy má též značně negativní dopady na životní prostředí, zejména svozem paliva z velkých vzdáleností kamionovou dopravou či nepříznivým dopadem na zemědělské hospodaření v krajině, způsobující její vysušování (pokud se sláma spaluje, je statkové hnojivo nahrazováno chemií, ničící schopnost půdy zadržovat vodu). Chtěli jsme také konkrétně zjistit, jak bude naloženo s nebezpečným odpadem, jímž bude likvidovaná mazutová kotelná.

Jako každý rok jsme se účastnili správních řízení ke kácení stromů ve městě i v okolních obcích.

Např. původní projekt "Protipovodňové stoky JIH" v Kněžských Dvorech ohrožoval existenci registrovaného významného krajinného prvku za aeálem firmy Bosch. Za přispění odborníků z Agentury ochrany přírody a krajiny se podařilo dohodnout přijatelný kompromis úprav.

Zhoršený zdravotní stav smrků a topolů ve VKP Stromovka, způsobený dlouhodobým zatopením stromů při povodni 2002, si bohužel vyžádal rozsáhlejší kácení. Pokácené topoly v aleji budou nahrazeny stabilnějšími druhy.

Další větší kácení bylo povoleno např. u ústavního areálu Empatie, na hřbitově sv. Otilie, nebo v souvislosti s realizací cyklostezky Rožnov. Na Novohradské a Vrbenské ulici, byl zdravotní stav stromů zhoršen zejména jedovatými imisemi z dopravy. Ke kácení dojde i při přístavbě vědecké knihovny, zatím se podařilo navrhovanou likvidaci stromů zredukovat cca na polovinu. V areálu bývalých Žižkových kasáren bude pokáceno 21 stromů pro uvolnění staveniště nového areálu Okresního soudu. Projekt je to prapodivný a nešetrný nejen ke stromům, ale také z hlediska architektonického řešení celého prostoru, ignoruje totiž zcela historii města.

V prostoru Výstaviště byly cca před 10 roky provedeny "sadovnické úpravy", na které vlastníci získali grant z Evropské unie. Aby u stromů nerostl plevel, vymysleli autoři projektu vskutku "odborné" řešení. Kolem kmenů stromů je až k jejich "patě" pod valounkovým posypem aplikována neprodyšná folie. Desítky vzrostlých stromů, převážně lip, jsou proto napadeny hnilobou mezi patou stromu a kořenovým systémem. Toto poškození životního prostředí je už promlčeno, jak nás informovala státní ochrana přírody. U městské Sportovní haly bylo povoleno kácení z důvodu její uvažované demolice a novostavby haly, ačkoliv si cca polovina budějovických občanů realizaci tohoto projektu nepřeje.

Někteří obyvatelé budějovických sídlišť mají často kuriózní vztah k zeleni u svých domů.

“Máme rádi přírodu”- argumentují - “ale ne ty stromy tady u nás”. Vadí jim opad listí, květů a některých plodů ze stromů, znečišťování chodníků ptačím trusem, přítomnost hmyzu, stínění, z něhož prý mají deprese a stanoviště stromů na místech, kde by mohli parkovat.

V Rožnově v Máchově ulici si postavil majitel sousedního domu bez povolení dvougaráž a když mu zcela zdravé sakury překážely ve výjezdu, zažádal si o jejich pokácení. Výše udělené pokuty za takovou svévoli ovšem pachatele nijak nemotivuje k tomu, aby své nezákonné chování neopakovali.

Zastupitelstva okolních obcí vidí v existenci stromů na svém katastru překážky pro vytýčení dalších a dalších parcel pro výstavbu “sídlíšní kaše”, obklopující jihočeskou metropoli. Např. ve Starých Hodějovicích musel odbor životního prostředí zrušit VKP – skupinu cenných stromů na okraji obce, z důvodu jeho neexistence. Stromy byly zlikvidovány při stavbě komunikace k novým rodinným domkům. Viník nemůže být potrestán, protože věc je pro nečinnost obce promlčena.

Při stavbě jezu mezi Boršovem a Planou byly bez povolení pokáceny stromy v biokoridoru břehu Vltavy.

V Hůrkách u Lišova, přes opakované neúspěšné snahy státní ochrany přírody a občanských sdružení o vyhlášení památného stromu, nadále chátrá nejstarší hrušeň v jižních Čechách – město Lišov nemá o její záchranu zájem. Z okolí rybníků postupně mizejí staré duby, charakterizující jihočeskou krajinu, protože překážejí robustním mechanizačním prostředkům při opravách hrází. Takto musely být zlikvidovány i letité duby na hrázi rybníka Mrhal, hráz byla těžce poškozena protržením z důvodu čtvrtstoletí trvajícím majitelem zanedbané údržby. Nejvíce nás vždy mrzí, když musí být pokáceny velmi letité stromy – pamětníci historie města. Týká se to např. staletého dubu u Lannovy loděnice, poškozeného bleskem a také škodlivými zplodinami z dopravy, pamatujícího zřejmě existenci okrasného parku kolem bývalé Lannovy rezidence u Dlouhého mostu. Musí být pokácen z důvodů ohrožení okolí, i když by si zasloužil zachovat alespoň jako torzo. Věkovitý staletý jilm a další dva stromy - pamětníky (dub a lípa) se podařilo ušetřit před pokácením v prostoru bývalého Čertíkova mlýna v Nemanicích. Barokní budovy mlýna byly ovšem zdemolovány.

Snažíme se vstupovat do správních řízení a občas se podaří některé stromy, kterých je zejména v centru města nedostatek, ubránit před likvidací. Je-li kácení opravdu nutné, vždy se snažíme jako účastníci řízení prosadit náhradní výsadbu, adekvátní úbytku počtu stromů a celkového objemu zeleně. V roce 2018 bude ale tato možnost účasti veřejnosti velmi zredukována.

České Budějovice, srpen 2018
Jaroslava Brožová, dobrovolnice

Přehled příjmů a výdajů za rok 2017

Příjmy (v Kč)	2017
Prodej služeb	- Kč
Přefakturace	6 960 Kč
Úroky	81 Kč
Dary, příspěvky	1 094 497 Kč
Celkem	1 103 555 Kč
Časové rozlišení	327 000 Kč
Výdaje (v Kč)	
Materiál, kancelářské potřeby, úklidové prostředky	11 631 Kč
Energie -el., plyn, voda	- Kč
Opravy	- Kč
Cestovné	33 505 Kč
Reprezentace	- Kč
Telefony, poštovné	29 913 Kč
Tisk, kopírování	22 080 Kč
Právní a překladatelské služby	25 035 Kč
Nájem, přeprava	91 589 Kč
Reklama, inzerce	- Kč
Ostatní služby	78 860 Kč
Mzdy	599 321 Kč
Sociální a zdravotní pojištění	200 252 Kč
Ostatní poplatky- dar Adopce na dálku	10 000 Kč
Pokuty, penále	- Kč
Poplatky banka	1 728 Kč
celkem	1 103 914 Kč

- **359 Kč**